Aanvullingen bij ‘Nederlandse wellerismen’

Uit Swanenberg 1986:

‘Zoo, dan he’ mennen aauwen ok wè op de bank,’ zin Drika, èn ze liejt d’r èigen op d’n divan zakke. (Swa 1986, 33; 1988, 15)

[‘Lot de b’zine mar opslaon,’ zin Dookus Drùl, ‘ik tenk toch mar vur ’n tientje.’ (Swa 1986, 40; 1988, 15: Lòt de bezine)]

‘Niej alt’ in de burries,’ zin Jòs, èn iej zette de m’dam (= stutpaal die men onder de stilstaande kar zette) d’r ’s onder. (Swa 1986, 61) of: ‘Niej alzeleeven in de burriejs,’ zin Jòs de romboer, èn hij zette de m’dam (opklapbare stut onder de kar) eronder. (ID., 189)

[‘Wor mar noit gin kappesien,’ zin Toos, ‘want dan moete ‘nen òllingen (*of*: hille) naacht in ’t wòtter staon.’[1] (Swa 1986, 62f; 140)]

‘Der dan mar,’ zin d’n boer, mar ’t gonk ‘m òn z’ne nier.[2] (Swa 1986, 67)

[‘Ik he’r alted èijer ondergeleed,’ zin Mina, ‘mar hij makte d’r strùif af.’ (Swa 1986, 81; 1988, 19)]

[‘We zen hier zo goddelijk èrrem,’ zin Thijs Kappen.[3] (Swa 1986, 103)]

‘’k Moet m’n haor ’s gòn kèime,’ zin Klaos Klètskop, èn iej viejt ’n washènje. (Swa 1986, 109; 137: ‘Ik mot m’n haor ’s kèime,’ zin Klaas Klètskop, en iej viejt ’n washèndje. 1988, 18)

[‘Gij zet ‘ne skonne,’ zin Han Hèndig, ‘vurral in ’t lomp wèrrek.’ (Swa 1986, 110)]

‘Hebbes,’ riejp ’t jungske, toen iej ‘ne mùlder te pakke ha’.[4] (Swa 1986, 113)

‘Hukkem,’ zin iej, èn hij bedoelde dèttiej ‘t ‘r me’ ins waar. (Swa 1986, 124)

[‘Kak of ginne kak,’ zin (de) Steeve, ‘’t kan gelijk de pot op.’ (Swa 1986, 127; 1988, 21)]

‘Dè wordt kètjesspeul (d.w.z. dat gestoei wordt nog ruzie),’ zin Hàs, èn iej zaag de meid me’ bèij de knèchs de rog in doewn. (Swa 1986, 141)

‘D’r is gin koew me’ gemoeid,’ zin Hardzak, èn iej ha’ z’n moeier begrave. (Swa 1986, 153) of: zin d’n Tùrk, èn z’n moeier waar dood. (Swa 1988, 21)

[‘Niks lèkkerder ès èigegebakke koopmik,’ zin Vrouw Voets. (Swa 1986, 158)]

[‘Ès dieje kop op ’n vèrr’ke ston,’ zin Klaas Klippel, ‘zo’k zegge: dè bist is ziek.’ (Swa 1986, 159)]

[‘’t Is koud,’ zin Van Lieshout. ’t Is winter,’ zin Van Dinther. ‘’t He’ gevrorre,’ zin Van Dorre. ‘’t Is goei weer,’ zin Peer. (Swa 1986, 160)[5]]

[‘’ne Krintemik vur m’ne verjeurdag,’ zin Drika, ‘dè’s mar halve skaoi.’ (Want brood eete ze toch.) (Swa 1986, 165)]

[‘Doodgaon is niks,’ zin Kriesje van Gaole, ‘mar ge wordt ‘r zo stijf af!’ (Swa 1986, 166)
‘Doadgaon daor moete niej over praote,’ zin Hanneke Broeren (Heijmans), ‘dè kunde goewd alleen.’ (Swa 1986, 236)]

[‘Gullie, maansvollek, vuul ’t alt’ zo wijd ònkomme,’ zin Diejn, ‘mar ge he’t mistal de vèrr’kesziekt niej mer noddig!’ (Swa 1986, 195: ‘Jullie, manskerels, zijn altijd zo kleinzerig...)]

---

[1] Het moge duidelijk zijn dat de kloosterorde en de peulvrucht hier opzettelijk door elkaar gehaald worden. // De zinspeling verwijst naar de kapucijners die ’n nacht weken.

[2] *Der*, onvriendelijke uitdrukking om aan te geven dat men toestemt ondanks alles.

[3] Uit Nuland: zo gruwelijk arm.

[4] Hebbes, riep het jongetje toen hij een meikever gevangen had.

[5] Een oud rijmpje voor het winterweer, van Jos de Laat.

['We meuge mekare niej mer ziejn van onze pap,' zin 't durske, 'kom, doeme (*of*: doen we) gaauw de lamp ùit.' (Swa 1986, 225; 1988, 15)]
'Wiej skon wil zen mot pijn lije,' zin de Geus, èn iej ha' 'n sneej in z'n neus. (Swa 1986, 228)
['Ge piest 'r beeter af ès van 'n pond spijkers,' zin M'riej van Lijssel. (Swa 1986, 228)]
['Wor he'k m'n rittekuleke[6] toch gelaote?' zin ons grutje. (Swa 1986, 236)]
'D'r zit niks (*of*: wèinig) anders op,' zin de smid, èn iej zaat op 'n pinijzerke. (Swa 1986, 253; 1988, 21)
['Ik heur d'r hier wèl 'n stuk of vier,' zin d'n dirrigènt, diej d're kop niej ope doewn!' (Swa 1986, 263; 1988, 15: Ik heur d'r hier veur wèl vier)]
'Wè zitte d'r toch taastklooten (= mensen die niet voortmaken) op de weg,' zin Driek, èn iej riej zèllef nog gin zestig me' z'nen Daf. (Swa 1986, 265)
''n Vrouwehaand èn 'ne pèirdetaand meuge noit stilstoan,' zin Hardkanus, èn iej gonk 'n toerke tukke (= en hij rustte een rondje). (Swa 1986, 271[7]; 1988, 17)
['Wèllief moeten "U" tegen aow zegge, umdè gij 't bent,' zin 't jungske tege de neomist. (Swa 1986, 276)]
['Is dè oew vèl?' zin Bèrt, 'dè's 't ònhaauwe niej wèrd.' (Swa 1986, 281; 1988, 13)]
['Vruger zoewpe we van d'n èrremoei èn nouw van de wilde, ... vruger zonge we van d'n èrremoei èn nouw zette we de m'ziek zo hard dègge gin man mir kunt verstaon..., want we zen zulliej d'r zanikke vort zat... 't Kos noit kojjerder!' zin de Zoere. (Swa 1986, 289)]
['Wèlliej wiesse niks èn d'r wier ok noit niks verteld,' klaagt M'rietje, 'd'r wier niej gepròt onder d'n boksenbaand. (Swa 1986, 289: Vurlichting)]
['Gòdde gij mar 's efkes zitte,' zin 't wefke tege d're mins, 'dan kan ik m'n zùrr'gen 's overziejn.' (Swa 1986, 294; 1988, 23)]
'Ik he't òn m'ne wendskroef,' zin Thijs, èn iej ha' laast van aambeie. (Swa 1986, 295; 1988, 21)
'De wirreld is me' gin raoze gemakt,' zin Lùikes Leef, èn iej zaat 'nen hall'ven dag op de pleej. (Swa 1986, 295: De Schepper heeft er ook z'n tijd voor genomen...[8]) 'Poepte niej dan ruste toch,' zin Bèrt, èn iej zaat 'nen halven dag op 't hùiske. (Swa 1988, 13)
''t Is haolen èn brenge,' zin de zùiper(d), èn iej gonk me' 'n leeg fles nor de pisbak. (Swa 1986, 304; 1988, 23)
['Ik ben al in gin jòrre mer over ted geweest,' zin Kaatje Kwezel, 'mar ik klop 't af.' (Swa 1987, 15: *Afkloppe* moest men eigenlijk op hout, vgl. Eng. *touch wood*.) 'Ik zij d'r nouw bekant tachentig en nog alted maagd,' zin dè kwezelke van negenenzeuventig, 'mar ik klop 't af!'[9] (Swa 1991, 90)]
['Nòvvenant ik vollek onder me heb,' zin Kriesje d'n dodgraver, 'verdiejn ik mar wènnig.' (Swa 1987, 39)]
'We zulle ziejn,' zin Liejn, èn ze bliejs de lamp ùit. (Swa 1987, 132) 'We zullen wel zien,' besloot zij, en deed het licht uit. (Swa 1988, 10 uit *Onze Taal* 10, okt 1985)
['Diej goei fles moet mar 's overèind,' zin de p'stoor, 'diej he' vort lang zat geleege.' (Swa 1987, 157)]
['Gehad is lillijk,' zin d'n os! (Swa 1987, 157[10])]

---

[6] ***Rittekuleke***, ouderwets, meestal fluwelen damestasje. Verbastering uit het Frans *reticule*.

[7] Dictum ook los: *'n Vrouwehaand èn 'ne pèirdetaand diej meuge noit stilstoan*. (Swa 1986, 289)

[8] Dictum ook los: *De wirreld is me' gin raoze gemakt*: doe het rustig aan. (Swa 1987, 258).

[9] Eig.. Ja en dan waar d'r nog dè kwezelke van negenenzeuventig dè zin: 'Ik zij d'r nouw bekant tachentig en nog alted maagd..., mar ik klop 't af!' (Swa 1991, 90)

[10] Was onze vaste repliek op iemands uitlating: '*Vruger he'k dè oit gehad.*'

[‘Me’ pòszóttereg kwame de klokke trug ùit Rome,’ zinne de kattelieke. (Swa 1987, 172: Bij diej me’ de gloria trugkwame, zaten ok de pòseijer)]
‘Wèij (= waait) ‘t ‘r niej in dan wèij ‘t ‘r niej ùit,’ zin grutje alted ès ze me’ ’n groote leeg bodskappetas binnekwaamp. (Swa 1987, 257: ze bedoelde dat ze verwachtte dat ze wel het een of ander zou krijgen.)
‘Dè moete slim ònlegge,’ zin ’t wijf, èn ze din de lauws dood me’d’r teen. (Swa 1987, 259)
Speciaal van Arie van Roozendaal:
‘Ik laot me niej kiste,’ zin Hugo de Groot.
‘Oost west, thuis best,’ zin Columbus.
‘Vat nog ’n eike,’ zin z’n moeder.
‘Ik zeg ‘r niks af,’ zin Willem de Zwijger.
‘Dè’s mooi meejgenomme,’ zin Cor Swanenberg, ‘ik maak er wel ’n buuksken af!’
(Swa 1987, 265)

‘Over de uitslag kan gediscussieerd worden,’ zei de jury, en zij plakte de brievenbus dicht.
‘Bij wijze van spreken,’ zei de man, en hij hield zijn mond.
‘Onderzoekt de geschriften,’ zei de koster, en hij controleerde het huiswerk van zijn zoon.
’t Is monnikenwerk,’ zei de non, en ze bemerkte dat ze zwanger was.
(Swa 1988, 10 uit *Onze Taal* 10, okt. 1985)

‘Ieder vur zich,’ zee de pestoor, en hij zeegende z’n èègen ’t irst.
‘Ik preek vandag nie,’ zee de pestoor, ‘want ik heb oe iets te zegge!’
‘As God vat, vat ik ook,’ zee Jaanske Schats, en ze trouwde vur de vefde keer.
‘We klôôte hier mar aon,’ zee Drik, ‘ge kunt nôôt weten waor ’t goed vur is.’
(Swa 1988, 11: bij Cees Robben, de onvolprezen schepper van de Tilburgse prent)

De zinsels (1988, 13-23)

‘Gin dreug brood te verdiejne,’ zin d’n bèkker, èn ’t reegende binne. (Swa 1988, 13)
‘D’n dieje kan goewd ùit z’n boks wèije,’ zin Bijs Bril, èn iej ston vur ‘ne vogelverskrikker. (Swa 1988, 13)
‘Wor broeke spreeke, moete rokke zwijge,’ zin d’n boer, èn iej liejt ‘r een krake. (Swa 1988, 13)
[‘Denken is vur de pèird,’ zin ’t boerke, ‘diej he’n grotterder hèrses.’ (Swa 1988, 13)]
‘Ik goi ’t in de groep,’ zin d’n boer, èn iej skeet op stal. (Swa 1988, 13)
[‘Ge zult ok meer stront over d’n dùrpel dragen ès dè ge èijer rapt,’ zei d’n boer tege d’n dùivemèlker. (Swa 1988, 14)]
‘Goei weer um spurriej te zèije,’ zin d’n boer, èn d’r wier niks gezeed. (Swa 1988, 14)
‘’t Is ammel één tut mèm,’ zin onzen Driek, mar iej verskoet toen iej ’t verskil zaag. (Swa 1988, 16 naar Jan Steenbergens strip *Kaat Knut*)
[‘Ès we ammel dezèlfde smaak hà’n,’ zin onzen Driek, ‘dan hà’n we ammel ’t zèlfde wijf.’ (Swa 1988, 16 naar Jan Steenbergens strip *Kaat Knut*)]
[‘Jao, kèk, egge zo lult,’ mènde onzen Driek, ‘dan kunde nog wel ’n vlooi in ’n skon hemd vêîne!’ Swa 1991, 41 naar Jan Steenbergens strip *Kaat Knut*)

‘Ik heb veul letters geëete,’ zin d’n èrbeijer èn z’n botteramme zaten alt’ in ‘ne krant. (Swa 1988, 17)
‘Ik trakteer,’ zin Grad Griek, èn iej liejt ‘r een vliejge. (Swa 1988, 17)

‘Alles he’ z’n gistighèid,’ zin Grèt, èn iej kiejk nor ’t gediert’ in z’n pèt. (Swa 1988, 17)
‘Zet af, zet af,’ zin Hàs Heb, èn ze begossen in de tilleviziejmis me’ de kollekte. (Swa 1988, 17)
[‘’t Is toch grijs,’ zin Jan Mèèl (de mùlder). (Swa 1988, 18)]
‘Dè hemme dan ok wer gehad,’ zin Kaat Klèts, èn ze hà’ d’re mins pas begrave. (Swa 1988, 18)
‘Daor zit ‘m de kneup,’ zin de klirmaker, èn iej moes z’n boks ophaauwe me’ bèij z’n haand. (Swa 1988, 18)
‘Ik zij van de broeders van liefde,’ zin Kobbus, èn iej krieg ’n eugske op M’ria’s. (Swa 1988, 18)
‘Ge moet d’n boer opgaon,’ zin de lauws, èn ze kroewp ùit de klompe. (Swa 1988, 19)
‘Praoten èn brèije,’ zin de meid, èn d’r waar ‘ne steek los. (Swa 1988, 19)
‘Ès we ieder onze gang ’s gonge,’ zin d’n inne mol tege d’n andere. (Swa 1988, 19)
[‘Ik maag oew wèl,’ zin Nillus, ‘me’ mùldersweer èn de wend van aachtere.’ (Swa 1988, 20)]
‘’t Geloof is toch mar alles,’ zin de pestoor, èn iej kiejk in de skaol. (Swa 1988, 20)
‘Dè zumme God èn de mùlder mar laote skèije,’ zin de romboer, èn iej hengstte de romme. (Swa 1988, 20)
[‘Vur dè èindje worst dè gulliej he’t,’ zin Sien Sibbedijs, ‘wil ik gin òlling vèrken in bed.’ (Swa 1988, 21)]
‘Diej he’ al èrger geziejn,’ zin de skeele, èn de meid zaat op z’nen bril. (Swa 1988, 21)
[‘Ik gò’ me’ de botte bijl te wèrk,’ zin de skeresliep. (Swa 1988, 21)]
‘Ik loop noit niej um,’ zin Ties Hèlder, èn iej viel in z’nen èige gierkèlder. (Swa 1988, 21)
[‘Ik moet m’n biejze pakke,’ zin de vlèchter. (Swa 1988, 22)]
‘’t Begin is gemakt,’ zin de weever, èn iej knipte de dreuj deur. (Swa 1988, 22)
[‘’t Is gin dameskont,’ zin ’t wefke, ‘daor hoef ginnen heer op te speule.’ (Swa 1988, 22)]
[‘’t Is niej zo èrg,’ zin ’t wefke, ‘d’r is gevaor van durkomme.’ (Swa 1988, 22)]
‘Klootekoew,’ zin ’t wefke, èn ze ston vur de stier. (Swa 1988, 22)
[‘Bij d’n onze is ’t nò de kroeg krèk inter ès nò de liefde,’ zin ’t wefke, ‘hij hittem alted hange.’ (Swa 1988, 22)]
‘Mèrt, mèij,’ zin ’t wefke, èn ze sloewg april over. (Swa 1988, 22) vgl. ‘Mèrt, mèij, hoi zat,’ zin ’t wefke èn ze zakte in april dur de balke. (Swa 1991, 46)
[‘Minse make d’n almenak,’ zin ’t wefke, ‘mar God maak ’t weer.’ (Swa 1988, 22)]
[‘Èster niks tusse kùmt,’ zin ’t wefke, ‘dan wor ‘t ’n mèiske.’ (Swa 1988, 22)]
[‘Ge bent noit te oud um te lere,’ zin ’t wefke, ‘’n vèrke wordt nog wèl geleerd nò z’nen dood.’ (Swa 1988, 22)]
[‘Vrije doen we wèl,’ zin ’t wefke, ‘ès we getraowd ze.’ (Swa 1988, 23)]
[‘Wij, wijs, denken òn niks,’ zin ’t wefke, ‘of òn iets anders.’ (Swa 1988, 23)]

[‘Skrijver worre kan alleman,’ zin ’t wefke, ‘’t litter mar krèk òn hoew lang dègge zonder eete kunt.’ (Swa 1988, 24: ’t Skrijverskap)]
‘Zolang de Lieven Heer hòlt, haol ik ok,’ zin Toon de Rijer, èn iej traowde vur de vierde keer. (Swa 1988, 25: Ònhaauwer)
[‘Mijnen Hein is ’n goeie mins,’ zin ’t Bosch wefke, ‘mart ’t os zonne lul eene!’ (Swa 1988, 25: Bekentenis)]
[‘Zoo,’ zin ’t wijf tege d’re mins, ‘bende daor eindelijk èn wor hedde nouw oew zatsel wir gehòld!?’ (Swa 1988, 26: Zat)]
[‘Ik gò’ alledaag nor de kerk,’ zin ’t wefke, ‘behalve ‘swèrres.’ (Swa 1988, 26: Kerkgang)]
[‘Gij stinkt nor de snevel,’ zin d’n biechtvader tege Drika Drank. ‘Èn gij nor zweetvoewte!’ zin ’t wefke. (Swa 1988, 31: Repliek)]

[‘We he’n toch zonne goeie neijen hond,’ zin ’t wefke, ‘zo geworrig èn waks dèmme al in gin driej daag mer in ons èige huis kunne.’ (Swa 1988, 36: Hond)]
[‘D’n traow is tegeworrig vort krèk ’n bloote kont,’ zin Anna Brocke, ‘’t gò bèij um ’n skeet ùit mekare.’ (Swa 1988, 36: Vergelijking)
[‘Wor de liefde ’n klucht is, wor ’t huwelijk ’n drama,’ zin ’t wefke. (Swa 1988, 42: T’neel)]
[‘Ge komt hèndiger òn tiejn jong è òn één koew,’ zin ’t wefke. (Swa 1988, 42: Wijshèid)]
[‘Hoe zoo zo’n wij ’t zwak geslacht zen!’ zin Mina, ‘volges alle statistieke wor ’t wijsvolk veul ouwer ès ’t maansvolk; vurral de weuw leeft gemiddeld veul langerder ès d’re mins.’ (Swa 1988, 43: Stèrk)]
‘Ze he’n bij men ’t leste zaod ùit ’t bèkske gepikt,’ zin Nèlla van de V., toen ze gin kijnder mer kos krijge. (Swa 1988, 49: Uitgezèijd)
[‘Ègge niej wit wègge òn moet trekke,’ zin moeier tege d’r dochter, ‘dan hedde ok gin zùrge.’ (Swa 1988, 49: Zùrgeloos)]

uit 1991:
‘We laoten ons niej van d’n bak bijte,’ zin d’n boef èn iej zaat wir. (Swa 1991, 45)
‘P’rberen is ’t nòste,’ zin de boer en iej din (= ging) me’ d’n os nor de stier. (Swa 1991, 45)
‘De daag komme vort gelijk tèine mekare,’ zin ’t boerke èn iej wier tachentig. (Swa 1991, 46)
‘Lòt mekare mar gin Mietje noeme,’ zin d’n boer en hij hiette Verachterd. (Swa 1991, 88)
[‘Blij toew dè onze vòdder dè niej mer meej hoefde te make,’ zin de jonge, ‘’t zò’ z’nen dood zen geweest.’ (Swa 1991, 88)]
[‘’t Is krèk de ùir,’ zin Sjaak, ‘anders waar ’t hèndig zat um gèite te make.’ (Swa 1991, 88)]
[‘’t Is gebeurd,’ zin birboer Bortje, ‘al wir ‘ne gulde.’ (Nulands; Swa 1991, 74)]

Wellerismen naar aanleiding van Swanenberg:

‘Ik zal mijn schoonmoeder sturen,’ zei Dries, toen ze bij hem aan de deur kwamen voor een bijdrage voor het bejaardentehuis.[11]
‘Taaie pap vandaag,’ zei blinde Jan, toen hij van de pap wilde eten en een half verdoofde kikker in zijn mond had.[12]
‘Moette nog gezichjes of vuutjes,’ vroewg Gijsje èssiej binnenkwaamp me’ ’n maand vol vèrkeskoppe, -stèrtjes èn –pòtjes.[13]
‘Nouw ben ik toch in ’t dùrp, laot ik mar meej breujkes bestelle vur de begraffenis, want d’r is toch bekant gin bromolliej mer in de lamp,’ zin Siejn bij d’n bèkker, èn hullieje vòdder laag op stèrve.[14]
‘Och Juf!’ ruup klèin Mientje, ‘hier he’k toch ’t èij van ‘ne pin-egel gevonde!’ en ’t was ‘nen tame k’staan diej nog in z’ne boest zit me’ stekels èn al.[15]

[11] Swa 1991, 36: **Bijdrage**: D’r stonne d’r b’ons in de buurt òn de deur um ’n bijdrage vur ’t bejaardetehuis. Driek diej opendin, zin vlot: ‘Ik zal ons skònmoeier sture.’
[12] Swa 1991, 33: **Tèij**. Diejn, de dienstmaagd van d’n blende Smits, zette de heete pap onder d’n bizzembos um af te koele. Nòdderhand zaat blende Jan òn de pap èn iej knaauwde èn knaauwde èn toen hàttiej ‘nen half verdoofde kikvors in z’ne mond. ‘Diejn, durske, wè’n tèij pap hedde vandaag,’ zin iej.
[13] Swa 1991, 36: **Verkopersvraog**. Gijsje T. kwaamp rond me’ ’n maand... (etc.)
[14] Swa 1991, 36: **Bestelling**. Siejn waar in ’t dùrp en hullieje vòdder laag op stèrve. Ze liejp bij d’n bèkker binne èn zin: ... (etc.)

[‘Èk ’n goei vurkomme krijg, dan wor ik m’dèl,’ zin ’t wijsnuske op de vraog wè ze lòtter wil worre, ‘èn anders ok mar gewoon onderwijzerès.’[16]]
[‘Gòdde gij mar vast nor bed op kamer 33,’ ruupt ’n verpleegster tege ‘ne patiënt diej in ’t ziekenhuis opgenomme moet worre, ‘ik kom zoo!’[17]]
[‘Niks makt oew zo oud ès al diej bedoenning um jonk te blijve,’ zin ’n vrijster me’ ‘nen diejpe zucht.[18]]

Jan Roselaar, in: *De Speelwagen*, 4, 1949, 218-222: ‘De taal, die me m’n Moeder leerde’: p. 219 (apologische spreekwoorden):
‘Je hewwe je leste hemd nag niet an,’ zai Oótje, en ze beet 'n dubbeltje stik!
‘Da’s ‘n kluchie voor iens,’ zai Peet Train en toe góng ze dóod!
‘Kalm-an!’ zai Gorter, en hai riebelde bai daik neer.
‘Louf kin lang an,’ zai de poep, en hai gooide z'n vrouw over ‘t dak!
‘Wat gáat ‘et er weer heer!’ zai Manus, en hai gooide z’n paip stik!
‘’t Is niet zo miend!’ zai Pieter en hai kreeg ‘n drieling!
‘’k Kraig al aardig anloup,’ zai de bakker, en hai skopte ‘n hond de deur uit.
‘Dat moet van d’are kant bekaike!’ zai ‘t waif, en ze gooide d’r kirrel deur ‘t raam.
‘’t Loupt me of as water!’ zai de boerin en ze s... in d’r bed.
[220:]
‘Dat geld kómt er weer uit!’ zai de boer en hai sk... in de karn.[19]
[‘’t Is ienmaal wel,’ zai Harmen Kramer.]
[‘Wat-gaat-‘et-er, wat-gaat-‘et-er!’ zou Remmet's Jantje wel zegge!]

[15] Swa 1988, 34: **Èij**. De juffrouw van de bewaarskool lupt me’ d’r klas in ’t hèrfstbos. Klèin Mientje zie ‘nen tame k’staan diej nog in z’ne boest zit me’ stekels èn al. ‘Och Juf!’ ruup ’t mèidje, ‘hier he’k ...’

[16] Swa 1988, 35: **Toekomstm’ziek**. Op de vraog van heuren oom wè z’n nichje lòtter wil worre, antwoordt ’t wijsnuske: ‘Nouw, è’k ’n goei vurkomme krijg, dan wor ik....’

[17] Swa 1988, 43: **Vurrùitzicht**: In ’t ziekenhuis ruupt ’n verpleegster tege ‘ne patiënt diej opgenomme moet worre: ‘Gòdde gij mar vast nor bed op kamer 33, ik kom zoo!’

[18] Swa 1988, 43: **Hèhè**. ’n Vrijster zin oit me’ ‘nen diejpe zucht: ...

[19] Roselaar maakt in hetzelfde artikel (ID., 221) melding van: *’n Pietje-Sk...-in-de-karn*.

Wellerismen van Fons Jansen

"Ik twijfel nooit", zei God, en hij was bang de mens slechts verzonnen te hebben.
"Het is hier verboden voor forensen", zei de slak, en nam zijn huis mee op zijn rug.
"Alleluja, wij zijn verlost", zei de EO, en bracht het telefoonnummer van de nazorg in beeld.
"Als ik wartaal ga uitslaan, laat mij dan maar inslapen", zei de oude rijkaard, en de erfgenamen noemden het wartaal.
"Waar dorst is moet een speen zijn", zei het biggetje, en noemde het instinct.
"Ik lees expres niet met mijn gezicht naar het volk", zei de pastoor, en de kerk was leeg.
["Als er na dit leven niks meer is", zei de dominee, "zal ik daar achteraf niet over zeuren"].
"Ik wil een dag naar de bedriegertjes", zei de toerist, en hij bezichtigde het Catshuis.
"Als je maar nooit gemengd trouwt", zei de vader, en de dochter ging samenwonen met een vriendin.
"Ik wil het geluid van twee kokosnoten", zei de hoorspelacteur, en haalde een paard naar de studio.
"In het Oosten staan mensen in de rij voor winkels om hun geld te kunnen ruilen voor voedsel", zei de man, en hij stond in de rij voor de giromaat om zijn eigen geld te kunnen innen.
"Ik wil niemand tot last zijn", zei de zelfmoordenaar, en bezorgde iedereen schuldgevoel.
"Ik wil uitsluitend beoordeeld worden op mijn prestaties", zei de echtgenoot, en hij maakte zijn vrouw zwanger.
"Dit kan God nooit bedoeld hebben", zei de theoloog, en hij koos een andere bijbeltekst.
"Concurrentie is juist goed", zei de middenstander, en hij werd doodgeconcurreerd.
"Ik doe het zo goed mogelijk", zei de opvoeder, en hij deed het fout.
"Nooit zal ik een verbetering tegenhouden", zei de conservatief, en hij verbood iedere verandering.
"Daar komt een nudist", zei de parapluie, en hij zag een wandelstok.
"Goed overleg is het halve werk", zei de ambtenaar, en hij overdacht 's morgens wat ’s middags te doen.
"De gasten willen naar huis", zei de gastvrouw, en zij gaapte.
"Deze asperges zijn heerlijk", zei de Amerikaanse toerist, en hij deed er ketchup overheen.
"Laat alles over aan de lieve Heer", zei de pastoor tegen de kraamvrouw, en zij overleed in het kraambed.
"Dit is mijn domein", zei de voetganger, en hij zette zijn auto op het trottoir.
"Ik vermaak al wat ik heb aan het weeshuis", zei de stervende, en liet twaalf kinderen na.
"Nederland heb ik helemaal", zei Voorhoeve, en zette zijn postzegelverzameling weer in de boekenkast.
"Hij heeft me voor geldwolf uitgemaakt", zei de notaris, en hij eiste een dwangsom van honderdduizend gulden.
"Er heersen hier afgrijselijke ziektes", zei de apotheker, en hij kocht zich een tweede huisje.
"Investeren is goed voor de werkgelegenheid", zei de ondernemer, en hij kocht honderd robots.
"Politiek interesseert mij niet", zei de kunstenaar, en hij vroeg om subsidie.
"Zo sta ik sterker bij de besprekingen over afschaffen", zei de generaal, en hij schafte aan.
"Ik ben hier warm voorstander van", zei de opportunist, want hij kon 't niet tegenhouden.
"Hier ben ik tegen", zei de pragmaticus, en hij kon 't niet voor elkaar krijgen.
"We zijn zelf een minderheid", zei de Centrumpartij, en verliet het land.
"Ze valt mee", zei de bruidegom, en hij viel met bruid en al de trap af.
"Hier moet de schoorsteen tenslotte ook roken", zei de sigarenwinkelier, en hij rookte als een schoorsteen.

"Geweldloosheid is toch wel 't mooiste", zei de kardinaal, en hij dineerde met de dictator.
"Dit kan onmogelijk door de beugel", zei het kamerlid, en hij deed een wetsvoorstel tot beugelvergroting.
"De regeringsverklaring mist visie", zei De Vries, en hij stemde voor.
"Daar zit wat in!", zei de alcoholist en hij dook in de glasbak.

arnoldslaghek 25-11-2008 17:56- permalink- in Nederlandse taal
"Dat kan geen toeval zijn", zei de epilecticus en hij kreeg een insult.
"Ik heb geen keus", zei de biljarter en hij stootte zich voor het hoofd.[20]
"Voorkomen is beter dan genezen", sprak de arts en hij moest zich verantwoorden voor de rechtbank.[21]
"Ik sta erop!", sprak de politicus en hij ging over lijken.
Reacties hierop van: De knutselaar op 30-11-2008 (en van Arnold in respons)
"Ik heb de afgelopen maanden zo'n hekel gekregen aan banken " zei de berooide belegger en hij maakte zich van bladeren een zacht bedje onder de brug.
"Ik denk dat u snel uitslag krijgt van dit onderzoek" zei de dokter tegen zijn patiente terwijl hij zijn besmettelijke handen probeerde te verbergen.
"Het was noodweer" zei de van mishandeling verdachte vechtersbaas, maar de rechter achtte de weersomstandigheden niet van belang.
Arnold: "Ik wil u wel opereren aan uw neus", zei de chirurg, maar hij vond het toch een gok.
"Het was monnikenwerk", sprak de non-actief en ze legde de baby in de wieg.
"Gelijke monniken? Gelijk kappen!", vervolgde de eerwaarde non-je-ne-regrette-rien.
"Celibaat het niet, dan schaadt het zeker", legde de kloosterlinge nog uit.
"De appel valt niet ver van de boom", zei Oedipus en hij vergreep zich aan zijn moeder.

Gepost door joz. le bruyn in constataties, gedachten, gevoelens, zeispreuken 22-12-12
De liefde van de man gaat door de maag, zei de internist, en hij noemde zijn assistente : toetje.
Je moet geen nachtegaal leren zingen, zei de muziekleraar, en hij beluisterde Mozart.
Wie alles en iedereen blind vertrouwt, zit nadien nog al te dikwijls met zijn gat op de blaren! zei pietje precies, en toch lei hij zijn eieren allemaal in dat ene mandje van zijn vakbondsbank. Nu staat hij zelf voor pieneut.
Oud worden is goed,' zei mijn buurvrouw, 'maar goed oude worden is andere koek, die tegenwoordig niet meer wordt gebakken!'

Internet Zei-spreuken:
Beter een zondebok dan zonder bok, zei de geit.
Elke dag regelmatig dronken zijn is ook een geregeld leven, zei de landloper. Vgl. 'Elke dag zat,' Zei de dronkaard, 'Is ook een geregeld leven.' (Weblog artikel zeispreuken)
Elke dag werken, zei de mot, dat kruipt in de kleren (CH: gaat je in de kleren zitten).
Fijn als je van je hobby je werk kan maken, zei de prostituee.
Fijn, zei de zon, en ze was in de wolken.
Geef mij maar een joint, zei de goudvis, dan word ik haai.
Hier zijn geen armen, zei de vrek, en hij keek in zijn brandkast.
Ik ben de baas, zei de man, maar ik doe altijd wat mijn vrouw zegt.

[20] *keus* = meer dan één keu; *voor het hoofd stoten* = gebaar van afkeuring.
[21] *Vóórkomen* is voor de rechtbank verschijnen, versus *voorkómen*.

Ik heb er lak aan, zei de meid, die met een schilder had gevrijd.
Je moet wat lager spelen, zei de dirigent, en ze gingen naar de kelder.
Kom eraf, zei de agent, of ik zet u erop.
Mijn zoon moet advocaat worden, zei de boer, sinds hij op school is heeft hij nog geen waar woord gesproken.
Niets menselijks is me vreemd, zei de kannibaal.
Nu begint het huwelijk, zei de verwaarloosde vrouw, toen ze met doorns werd afgerost.
Ruggespraak kan niet, zei de buikspreker.
Waarom eenvoudig als het ook ingewikkeld kan, zei de mummie.
Zolang er leven is is er hoop, zei de boef, en hij stak zijn hoofd door de strop.

William (6-9-13)
‘’t Zal d’er spanne’n,’ za den boeilt en e stak er mé ze’n kas tussen.
‘’t ‘Es vandaëg fris aën d’oeër’n,’ za Finne va Piërke’s en z’a giën broek aën.[22]
‘Bier es ni veu de verke’s gemokt,’ za de boerinne, ‘maë ze maëke’n er wel verke’s van.’

Weblog artikel zeispreuken:
‘Vieze varkens worden niet vet,’ Zei Jaap, En hij gaf zijn zeug 'n schoon servet.
‘Ook het oog wil wat,’ zei de zwaargewicht, En hij sloeg dat van de trainer dicht.
‘Dat slaat nergens op,’ zei de timmerman, en hij miste de spijker.
‘Dat 's een strop,’ zei de boef, toen hij de galg kreeg.
‘Geen nieuws is goed nieuws,’ zei hij (CH: de man), en hij verscheurde al zijn post.
‘Ik wil een dag naar de bedriegertjes,’ zei de toerist, en hij bezichtigde het Catshuis.

Andere van internet
‘Ik heb te veel roos,’ zei Jan de Bloem, en hij veegde de vaas van tafel. (ChilaE.1)
‘Praatjes vullen geen gaatjes,’ zei gekke Griet, En ze sprak een uur door het vergiet. (Benneke naar John O’Mill) ‘Praatjes vullen geen gaatjes,’ zei tante Riet, en ze sprak een uur lang door een vergiet.[23]
‘Een gewaarschuwd man is er twee waard,’ zei den boer en hij liet zich scheiden van zijn vrouw. (Socks)
‘Dat is het toppunt van automatisering,’ zei de stewardess terwijl ze verkracht werd door de automatische piloot. (Socks)
‘Mijn vrouw heeft 2 problemen,’ zei Sjarel, ‘ze heeft geen kleren om aan te doen en geen kasten genoeg om ze allemaal in te steken!’ (Socks)
‘Ieder z'n smaak,’ zei de kok en reed z'n auto in de soep. (Philo.1)
‘Je moet het leven langs de goeie kant opnemen,’ zei lepe Pier en hij likte de boter van zijn brood.[24]
‘Het is kruis of munt,’ zei de non en ze trouwde met de bankier.[25]

---

[22] Ik heb die Finne nog persoonlijk gekend en die droeg, zoals zoveel vrouwen uit die vooroorloogse tijd, nooit een onderbroek, tenzij ’t zondags en dan nog een zgn. “snelzeiker”!

[23] *De Annonce Revue* Jg. 2 nº59 (1-1-2001) (*www.geneaservice.nl/ar/2000/ar-059.html*).

[24] *DE PLATE*: Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE", 10e jaargang, nr. 3 - maart 1981, 1: Over de lezing “ZEISPREUKEN VAN DE VLAAMSE VOLKSHUMOR” van André FRANCHOO.

[25] Kruis en munt zijn niet alleen de keerzijden van de munt, maar ook symbolen van kerk en bank. // Foutief: 'Of het is kruis of het is munt', zei de non en ze trouwde met een bakker.

‘Op één been kun je niet lopen,’ zei de chirurg, en hij amputeerde ook het andere (been).[26] ‘Op één been kan je niet staan,’ zei de chirurg, en hij amputeerde ook het tweede. ‘Op één been kan je niet leven,’ zei de chirurg en amputeerde ook het goede been van de patient.[27] Vgl. [‘’t Gò’ goewd,’ zin d’n dokter, ‘andere poot d’r ok af.’ (Swa 1988, 15)] Duits-internet: ‘Einmal ist keinmal,’ sagte der Arzt und amputierte auch das gesunde Bein.
‘Oh schat wat maak je me blij met een dode mus,’ zei de kat tot de kater.
‘De tijd vliegt,’ zei de boer en schopte zijn wekker door de kamer.[28]
‘Zutekes aan,’ zei Vageil terwijl hij Dokes Mans over de haag zette en ze woog 100 kg.
‘Dat klonk als een donderslag bij heldere hemel,’ zei tante Greet en liet een knetterende scheet.[29]

Ewoud Sanders, *Voor een dubbeltje op de eerste rang*, p.219.
‘Nooit meer met een mond vol tanden staan,’ zei de beroepsbokser en sloeg zijn tegenstander de tanden uit zijn mond.
‘Waarom nog zoveel poeder verschieten,’ dacht Bashar-al-Assad, en hij kocht een vlucht naar Paramaribo.
‘Daar kraait geen haan meer naar,’ zei de poelier, en hij slachtte de kip.
Vertaling van Dickens (?):
‘’t Is gebeurd, en er is niets meer aan te doen, en dat is in ieder geval een troost,’ zoals ze in Turkije zeggen als ze het hoofd van de verkeerde hebben afgehakt.
‘Waar zullen we eens heen gaan,’ zoals de kogel tegen de trekker zei.

John O’Mill, *Apologische spreekwoorden* (door Benneke):
Overdaad schaadt zei de directeur en betaalde maar de helft van het loon uit.
Alles in kannen en kruiken zei de kastelijn, nadat hij alle glazen had gebroken.
Moeders wil is wet zei dikke Dien en trapte haar man uit het bed.
Scherven brengen geluk zei dronken Nelis en sloeg zijn vrouw de schedel in.
Spreken is zilver, maar zwijgen is goud zei de student, nadat hij geen enkele examenvraag kon beantwoorden.
De beste stuurlui staan aan wal zei de schipper en zette z'n stuurman aan de kant.
Het leven hangt aan een draadje zei de beul, nadat hij de gevangene gehangen had.
Ik ben van Lotje getikt zei de gek en hij speelde met zich zelf krijgertje.
Nu nog een paar van John O'Mill:
Nou breekt mijn klomp zei boer van Vleet toen de stoomwals over zijn voeten reed.
Zaken zijn zaken zei de antiquair en verkocht zijn vrouw aan een millionair.
Ik zie er geen gat in zei kippige Piet en tapte zijn biertje in een vergiet.

Van John O’Mill, *Louter Leuter* (geen pagina-nummers):
‘Come into my parlour,’ said the spider to the fly.
‘They’re out of earshot!’ cried William the Conqueror and ate some poisoned ivy.
‘Ze komen uit Oirschot!’ riep Willem de Kankeraar en vrat z’n bos andijvie.
‘One way ticket,’ said the cricket.
‘Man, weet ik ‘t,’ zei de cricket and copulated in the thicket.

[26] M.A. (Rien) van den Broek, ‘De schaatsenrijder en de dooi’ (eerder in: *Associatief*, nr. 5, september 2001).
[27] John O’Mill, *Apologische spreekwoorden* (op internet).
[28] Allebei van John O’Mill?
[29] Allebei van Ewoud Sanders, *Voor een dubbeltje op de eerste rang*, p.219.

Hans de Reus | Categorie: **Apologische spreekwoorden**
Dat gaat niet goed, zei de begrafenisondernemer, en pakte de vlammenwerper.
Ik breng nu de sonde in, zei de verpleegkundige, en sloeg een kruisje.
Het loopt niet, zei de schaatser, en pakte zijn skeelers.
Rondje van de zaak, zei de kastelein, en zette de voor- en achterdeur open.
Dit been staat niet recht, zei de fysiotherapeut, en gaf er een draai aan.
We gaan eerst droogzwemmen, zei de badmeester, en liet het zwembad leeglopen.
De klok staat stil, zei de klokkenmaker, en gaf de tijd de schuld.
Ik zal de bril in 't badje doen, zei de opticiën, en trok z'n zwembroek aan.
Ik zal uw ogen opmeten, zei de opticiën, en haalde een duimstok.
Rechts hoef ik niet op te meten, zei de opticiën, en plukte het kunstoog eruit.
Uw bril zit scheef, zei de opticiën, en pakte een hamer.
Het is vlees noch vis, zei de visser, en gooide de zeemeermin terug.
Ik verslik me zei de zanger, en spuugde de noot uit.
Dat verdomde onkruid, zei de hovenier, en stak het buskruit aan.
Deze worst is niet gerookt, zei de slager, en stak een sigaar op.
Deze worst is niet gerookt, zei de slager, en stak de slagerij in brand.
De muziek staat te hard, zei de luisteraar, en deed oordopjes in.
Ik krijg de straat niet recht, zei de statenmaker, en hakte de boom om.
Het hangt uit het lood, zei de timmerman, en breide verder.
De kogel is door de kerk, zei de dominee, en viel dood neer.
Het kan nog rapper, zei de repper, en slikte de medeklinkers in.
Geen kip te zien, zei de haan, en besteeg de kalkoen.
Geen huiswerk, zei de student, en ging door met stofzuigen.
Het smaakt best, zei de putjesschepper, en slurpte zijn bord leeg.
Een kip zonder kop, zei de boer, en riep de haan bij zich.

Eigen verzinsels

'Oefening baart kunst,' zei Charlie Chaplin, en hij donderde voor de zoveelste keer van de trap af.
'Alea jacta est,' zei Julius Caesar, en hij stak de Rubicon over.
'Wat trekken we een hoop bekijks,' zei de ober tegen de filmster, die omringd werd door paparazzi.
'Ik zing van vrijheid,' zei de zangvogel, en hij zat in een gouden kooitje.
'Je moet krabben, waar het jeukt,' zei de boer, en hij kittelde zijn vrouw met een hooivork. (vgl. C&K 131)
'I've got a bun in the oven,' said the man, and his wife was about to come down.
'Ik zál je een loer draaien,' zei Janus, en hij gaf zijn zoon een draai om de oren.
'Ik zal je voet geven,' zei de man, en hij gaf zijn zoon een trap onder zijn gat.
'Ik zal je mores leren,' zei de man...
'Demp de put,' riep de boer, en het kalf was al verdronken.
'Holland is in last,' riep de man, en een vlo beet hem. (Stoett nº868)
'Ik ben verkikkerd op die dikkert,' zei de boer, en hij zoende zijn zeug.
'Nu heb ik je bij de kladden,' zei de man, en hij had een vlieg doodgeslagen.
'Alles went,' zei de vent, en hij viel op zijn krent.
'Ik heb een goed mes,' zei de opsnijder.
'Schep op!' zei Jan Breedveld, 'mijn vader werkt in de peper!'

‘Ik mag m’n natje en m’n droogje,’ zei de dronkelap, en hij was in een plas gevallen.
‘Het is pappen en nat houden,’ ...
‘Ik wil het naadje van de kous weten,’ zei de bankrover, en hij trok de nylonkous over zijn hoofd.
‘Ik sla er munt uit,’ zei de huisvrouw, toen ze de mat aan het kloppen was en een dubbeltje eruit viel.
‘Aan mijn lijf geen polonaise,’ zei de man, en hij danste met zijn Poolse internet-bruid.
‘Niks gewaagd, niks gewonnen,’ zei de man, en hij sprong van de zevende verdieping.
‘Gaan jullie maar slapen,’ zei de blinde, ‘ik hou wel een oogje in ’t zeil.’
(‘Ik heb het zwart op wit,’ zei de notaris, en hij ...)
‘Zwammen zal ik,’ zei de student, en hij wist niet wat studeren was. (naar Stoett nº2541)
N.a.v. art. Carson Williams (*AEH* 52, 2007, 177-189)
‘Vis moet zwemmen,’ zei de man, en hij dronk een hele fles wijn leeg. (p. 180)
‘Elk voordeel heeft zijn nadeel,’ zei Johan Cruyff, toen zijn schoonmoeder van de trap viel en hij voor de begrafeniskosten moest opdraaien. (182) vgl. Internet: “These are grave charges,” murmured the hopeless one, as he perused the bill for the burial of his mother-in-law.
‘Eureka,’ zei Archimedes, en hij had een vlo te pakken. Vgl. Internet: ‘Eureka!’ said Archimedes to the skunk.
‘Wat hamer!’ zei de smid, en hij sloeg met zijn blote hand het ijzer plat.
‘Voorkomen is beter dan genezen,’ zei het varken, toen het het slachthuis uitrende. (183)
‘De uitersten raken elkaar (*of*: Les extremes se touchent),’ zei de hond, zijn staart najagend. (184)
‘Hier is de aarde gewond,’ zei de dwaze vrouw, en zij smeerde boter aan de ploegvoor. (186)

‘Al het goede komt van boven,’ zei de pastoor tijdens de openluchtmis en een vogel scheet hem op zijn hoofd.
‘De appels rollen uit de kast,’ zei mijn opa, en hij liet er eentje vliegen.
‘Mijn kostje is gekocht,’ zei de man, en hij was banketbakker.
‘Ik heb ’n hoge positie,’ zei de man, en hij was hoogwerker.
‘Ik zit er warmpjes bij,’ zei de man, en hij droeg carnavalswanten.
‘Wat stampen we lekker,’ zei de muis tegen de olifant, toen ze over de brug liepen.
‘Louter leuter,’ zei John O’Mill, en hij toonde de replica van een penis.
‘Wat achter me gebeurt, raakt me niet,’ zei de jongen, en hij kreeg de wind van voren. (zie B 8.39)
‘Mitch, have a seat!’ said the director, and Tom Cruise grabbed the seat and threw it out of the window.
[‘Ik rook geen sigaretten meer,’ zei Tom, ‘alleen nog joints.’]
[‘Morgenstond,’ zegt Jan Gezond, ‘heeft goud in de mond.’[30]]
[‘Oost, west,’ zei Trien Stofnest, ‘[maar] thuis [is] best.’]
[‘Ik heb er krom voor gelegen,’ zei Esje.]
‘Dat zal moeilijk lopen,’ zei de brutale jongen, toen de slager ja zei op zijn vraag of hij ook varkenspootjes had.[31]
‘Mag ik tien procent korting?’ vroeg de brutale aap, die bij de Gruyter op de toonbank scheet.[32]

[30] Als voorbeeld, dat je makkelijk van een spreekwoord een wellerisme kunt maken door het in- of toevoegen van een spreker, in dit geval in rijm, zoals ook het volgende.

[31] Gebaseerd op een Haagse mop, jaren 60. Vraag aan de slager of hij nog varkenspootjes heeft en zegt hij ja, zeg dan: ‘Dat zal moeilijk lopen.’

[32] Ook een Haagse mop: Het toppunt van brutaliteit: bij de Gruyter op de toonbank schijten en om 10% vragen.

‘Een rondje voor de hele bar,’ zei Joris Zuipschuit, en hij zat alleen.[33]
‘Je kan bij mij van de vloer eten,’ zei de man, raapte een koekkruimel op en stak die in zijn mond.
‘Je kunt nog geen deuk in een pakje boter slaan,’ zei de man tegen de kleine Japanner en deze sloeg met één karateslag zeven bakstenen door.
[‘Een draadje per dag,’ zei mijn moeder, ‘is een hemdsmouw in het jaar.’[34]]
‘De appels rollen uit de kast,’ zei mijn opa en liet er eentje vliegen.
‘Er wordt naar me gezwaaid,’ zei Jan Flapdrol, en een vrouw klopte haar stofdoek uit.
‘Ik ga naar de w.c.,’ zei de jongen en hij ging in de bosjes staan plassen.
‘Nou wil ik het helemaal,’ zei Erika Terpstra over de Maleise gigolo, die ze interviewde, ‘maar daar had ik het budget niet voor.’ (TV 21-11-13)
‘Boe-oe-oe,’ zei de koe toen ze hoorde dat ze ook in het buitenland Goudse kaas maken. (Reclame op tv)
‘Dat zijn uw woorden,’ zei de automobilist, toen de agent zei, dat hij te hard had gereden. (TV; dec. 2013)
[‘Maak je niet dik,’ zei de man, ‘dun is de mode.’[35]]
‘Dat is niet voor de poes,’ zei de dief, en hij stal twee hammen. (Naar Duits-internet: ‘Das ist nicht für die Katz,’ sagte der Dieb, da stahl er zwei Schinken.)
‘Langzaam aan, dan breekt het lijntje niet,’ riep de schipper naar zijn in de lijn gespannen vrouw. (zie C&K 3232 en 1119)
‘Ik bind de duivel op het kussen[36],’ zei de man, en maakte zijn vrouw met handboeien vast aan de spijlen van het bed.
‘Ik wou dat ik een goed boek was,’ verzuchtte de vrouw van de dokter tegen haar man, ‘dan lag je ook wat meer over mij.’[37]
‘Ik moest mijn natte pak drogen,’ zei bakker Wackerbold, toen hij het dorp in brand had gestoken, nadat hij door de mand in de poel was gevallen.[38]
‘Het kan nog wel een keertje,’ zei ’t oude vrouwtje, en ze trok voor de achtste keer het theezakje af.
‘Ik heb het niet opgegeten,’ zei Pietje en zijn gezicht zat onder de chocola. (van Bruce)
‘Vrouw, waar is hier de zolder?’ zei bereisde Roel, en hij was in zijn eigen huis.[39]
‘Ik zou wel,’ zei de aap, ‘hoger klimmen willen, Maar dan ziet men mijn blote billen.’[40]
‘Je brandt ze!’ zegt een vuil mens als je zijn laarzen aan het vuur smeert.[41]

---

[33] Vgl. ‘Schenk eens rond,’ zei de bakker, en hij zat alleen. (C&K 909)

[34] Har: *Alle dagen een draadje is een hemdsmouw in het jaar*. (I, 122a)

[35] Zie Har II, 80b: *Maak je niet dik; dun is de mode.*

[36] Bekend spreekwoord, zie bijv. Bruegel, *Dulle Griet*. Bij Har: *Het was de beste Griet, die men vond. Die den duivel op een kussen bond.* De legende doet Sint Margriet de overwinning opo den duivel behalen, en hem ongenadig ringelooren. (I, 165)

[37] Naar Seiler 1922, 137 naar Lehmann 1640, 67: Eines Doktors Frau wünscht, daß sie ein gut Buch wäre, so läge ihr Herr auch desto mehr über ihr.

[38] Historisch: zie file Door de mand vallen.

[39] Naar anecdote Jan Mens, ‘Warrelweg door Waterland’, in: *De Speelwagen* 4, 1949, 11: Een onwetendheid, welke overeenkomt met de man, die, bij wijze van spreken, zo’n bereisde Roel was, dat hij tot in Moskou alle melkboeren wist te wonen. Maar in zijn eigen huis de vraag moest stellen: ‘Vrouw, waar is hier de zolder?’

[40] Als apen hooge klimmen willen, Dan ziet men vaak hun naakte billen. (Har I, 3; III, 99f)

[41] Naar Har: *Smeer de laarzen van een’ vuil’ mensch aan het vuur, hij zegt, dat gij ze brandt.* (II, 2a)

‘Niemand wil mij herbergen,’ zegt de waarheid.[42]
‘Ik ben niet gehecht aan geld,’ zei de man, en hij bezat geen rooie cent.
‘Je bent zo sexy in dat pak,’ zei de meid, en ze rukte het meteen van zijn lijf.
‘Die niet verzuipen wil, moet pompen,’ zei de cipier in het rasphuis tegen de onwerkwillige gevangene. (vgl. C&K 1084)

Over de blinde:
‘Zo zie je maar,’ zei de blinde.
‘Dat zie je verkeerd,’ zei de man tegen de blinde. (‘Je moet het anders bekijken.’)
‘Dat je dat niet ziet,’ zei de man tegen zijn blinde vriend.

In het Engels:
‘At least I’m going out with a bang,’ said the human canon-ball, and blew his brains out. (N.a.v. een TV-bericht; 14-1-14)

Uit de TV-serie *Homeland* (8-12-13):
‘So far so good,’ as the optimist said when he jumped of the building.

[42] Vgl. Har: *De waarheid vindt geene plaats.* (II, 186a) En: *De waarheid vindt zelden herberging.* (I, 305b; III, 222f) Zie Seiler 1922, 53: Bei Pauli 3. 4 und 5 sagt die Wahrheit: ‘Niemand will mich beherbergen.’ Das Sprichwort lautet: Die Wahrheit findet keine Herberge.

Literatuur bij 'Nederlandse wellerismen'

B = Büld, Heinrich, *Niederdeutsche Schwanksprüche zwischen Ems und Issel*, Aschendorff, Münster Westfalen 1981.

CW = Carson Williams, Fionnuala, 'Proverbs in Wellerisms', in: *AEH* 52, 2007, 177-189.

Cau = Cauberghe, J., *Nederlandse Taalschat*, Brussel-Amsterdam 1957.

C&K = Cox, H.L. & Jurjen van der Kooi, *Alle beetjes helpen. Nederlandse, Friese en Vlaamse wellerismen. Een compendium*, Groningen 2007.

Dr.Bl. = *Driemaandelijksche Bladen*.

(Har =) Harrebomée, P.J., *Spreekwoordenboek der Nederlandsche Taal*, Amsterdam 1980.

H = Hofmann, Winfried, *Das rheinische Sagwort. Ein Beitrag zur Sprichwörterkunde*, Siegburg 1959 (Quellen und Studien zur Volkskunde 2).

K = Kruyskamp, C., *Allemaal mensen... Apologische spreekwoorden*, 3e vermeerderde druk, 's-Gravenhage 1965.

Laan = Laan, K. ter, *Nederlandse Spreekwoorden, Spreuken en Zegswijzen*, 's-Gravenhage 1977 (10e druk).

Si = Simon, Irmgard, *Sagwörter. Plattdeutsche Sprichwörter aus Westfalen*, Münster 1988.

Swa 1986 = Swanenberg, Cor, *Wiej wè bewaort... 'n Oostbrabants woordebuukse*, Delft 1986.

Swa 1987 = Swanenberg, Cor, *... diej he' wè... 'n Oostbrabants woordebuukse*, Delft 1987.

Swa 1988 = Swanenberg, Cor, *Zin't wefke... Zei-spreuken en humoristische verhaaltjes met haar in de hoofdrol*, Delft 1988.

Swa 1991 = Swanenberg, Cor, *... en ze waar al 80 jaor maagd. 'n Oostbrabants woordebuukse*, Delft 1991.

Jente, Richard (ed.), *Proverbia Communia. A Fifteenth Century Collection of Dutch Proverbs Together with the Low German Version*, Bloomington 1947.

Halpert, Herbert, Some Wellerisms from Kentucky and Tennessee, in: *Folklore*, Vol. 69, No. 272 (Apr. - Jun., 1956), pp. 115-122.

Mieder, Wolfgang (ed.), *The Netherlandish Proverbs. An International Symposium on the Pieter Brueg(h)els*, Burlington (Vermont) 2004.

O'Mill, John, *Louter Leuter*, Laren [1958?].

Schrijnen, Jos, *Nederlandsche Volkskunde 1 & 2*, Zutphen [1915?].

Seiler, Friedrich, *Deutsche Sprichwörterkunde*, München 1922.

Stoett, Dr. F.A., *Nederlandsche Spreekwoorden, Uitdrukkingen en Gezegden*, Zutphen 1913/16 (3e druk; 2 vol.).

Taylor, Archer, *Selected Writings on Proverbs* (ed. Wolfgang Mieder), Helsinki 1975 (FFC 216).

Vliet, Rietje van (ed.), *Lyste van Spreek-woorden*, Leiden 1997.